

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15 „
za zased. ozemlje . 300 „
za inozemstvo . . . 400 „

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72.

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6.

Telefon št. 36.

Način kr. poš. čok. urada 11042

Kmečki labor na Bledu.

Bled, 8. septembra.

Ob krasnem vremenu se je danes vrnil od samostojnih kmetov pripravljeni kmetijski labor, na katerega so prihiteli kmetijski odposlanci in vse Slovanije ter voditelji kmetijskega gibanja iz Hrvatske in Srbije.

Lepo zborovališče v Zaki, kjer so bile napravljene tribune, sotori in paviljoni, so že v prvih popoldanskih urah napolnile množice kmetijskega ljudstva. Ob 3 uri je prispela slikovita kmetijska povorka, pozdravljena z živahnim klicanjem. Bilo je okrog 30 lepo okinčanih voz z raznimi skupinami: kmetijske svatbe na 8 vozovih, obdanih od jezdecov, ogledarji iz Gorji z ogledarji, terice in predice; plaušarji, lovski voz s kočulji divjadi, bližnjih revirjev, voz s krasnimi poljskimi pridelki, lesna in kolarška obrt, kovači, vinski bratci iz Sela. Pozornost je vzbudila pri konjih lepa oprava. Odlikoval se je med jezdec g. Pohar iz Brezje, ki je prijel z svojo hčerko na posebno lepih kobilah pingavske pasme.

Vse skupaj je nudilo lepo sliko iz gorenjskega življenja ter v splošnem slovenskega kmeta. Najlepše skupine so dobile častna darila.

Med tem, ko se je vršila ocena in priprava za dirko, so nastopali posamezni govorniki. Načelnik „Samostojne kmetijske stranke“ Kušar je pozdravil domačine in goste ter ob burnem pritrdjevanju očital predsedniku SLS. Korošču sovraštvo do kmetijskega stanu, ker je dr. Korošec, kot železniški minister, iz strankarske zagrizenosti odrekal kmetom polovico vožnje. G. Mermolja je opozarjal na bližajoče se volitve v konstituantno in pozivljaj kmete, naj se ne strahijo politikujočih župnikov. Strah bi bila največja budalost in napaka vsakega kmeta, ko bo pri volitvah odločal prvič o usodi svoje nove države. Bili so časi, ko so kmetije slepo sledili drugim. Ko so ti voditelji spravili kmeta v nesrečo, so pa dejali: kazen je to za grehe! Toda vojska ni bila kazen za naše grehe, temveč za našo neumnost! SKS bo nastopala proti vsakemu diktatu, pa naj pride tudi iz Rima. V bran pa se postavi tudi diktatu proletarijata. G. Pirc, bivši generalni ravnatelj Kmetijske družbe je naglašal potrebo naprednega kmetijstva.

Češka gospodarska komisija v Jugoslaviji.

Ljubljana, 8. septembra.

Težkoče, ki se stavijo nasproti rednemu gospodarskemu prometu med Jugoslavijo in Čehoslovako, so dale češki vladi povod, da je sestavila posebno komisijo, ki bi naj v sporazumu z jugoslovanskimi oblastmi sklenila odpraviti vsaj največje prometne nedostatke. Izvoz iz Češke v Jugoslavijo trpi predvsem vsled počasnosti in neokretnosti naše carine. Roba prispe srečno do naših granic, tu pa se ustavi in pričinja se ona nepopisna tortura za našega uvoznika, odnosno češkega izvoznika, ki je vsem našim gospodarskim krogom le predobro znana. Medtem se kopirajo na novo prihajajoči vagoni že na poti in danes stoji n. pr. na raznih avstrijskih postajah okrog 700 vagonov češke, za Jugoslavijo namenjene, od nas plačane robe, ker so obmejne carinarnice prenapolnjene. Češka vlada se zaveda, da tako stanje resno ogroža redne naše medsebojne gospodarske stike, zavedati pa se moramo tudi mi, da se s tem nanaša vsemu našemu ekonomskemu razvoju ogromna škoda. Naša vlada bo torej morala resno iskati poti, da se nevdreže prometne ovire odpravi. Začetki je treba predvsem pri carini. Nujna je reforma carinskega postopka, ki se bo moral čim najprej modernizirati, poenostaviti, oprostiti

G. Demšar je naglašal, da z jugoslovanskim kmetom stoji in pade jugoslovanska država.

G. Drogenik se je zavzel za splošno socialno zavarovanje. Le kar si bodo kmetije sami priborili, bodo imeli, kar gospoda napravi, sama poje.

G. Kuralt slika razočaranje, ki so ga doživeli od časa podpisovanja majniške deklaracije pa do danes. Hoče močnejšo in boljše Jugoslavijo.

Z živahnim odobravanjem je občinstvo sledilo govoru g. Avramovića, predsednika srbske seljačke stranke, ki prinaša bratom kmetom pozdrave iz Srbije. Pobija trditve zlobnih malikontentov, da je vsega zla kriv srbski seljak ali srbski del našega naroda sploh. Spominja se ustoličenja naših vojvod na Gospodstevskem polju in prisega, ki jo je moral položiti kmetu. Seljački pokret se smatra v Srbiji za kulturni pokret. Nočemo mest uničevati, ne mestne kulture, ampak kmeta hočemo dvigniti na kulturno višji nivo.

Oglasil se je tudi g. Juro Lubec v imenu hercegovinsko-bosanske slovenske seljačke stranke.

G. Drogenik je končno naznanil občinstvu, da so se kmetijske stranke v vsi državi združile in da bodo strnjeno stopile v volilno borbo.

Po končanih govorih so bile sprejete to-le resolucije: Zahteva se prosta zgranje kuha, podpiranje domače produkcije, malo trgovine in obrti od strani države, popolnoma neovirana prodaja živine, neoviran izvoz sadja, hmelja in vinskih pridelkov, preklic zahtev, da se izvoz krije s tujo valuto, odpravo mitnic, odprava verižniških uradov, enako obdačenje vsega državnega ozemlja, postavitve davčnih odborov, v katerih bodo zastopani kmetje in obrtniki enako. Sprejet je bil protest proti vsaki omejitvi svobodne trgovine in protest proti volilnemu zakonu za volitve v konstituantno zaradi uvedbe kvalificiranih mandatov.

Po zboru se je vršila velika dirka, zvečer pa se je razvila dobro pripravljena ljudska veselica.

O dirki in o razdelitvi nagrad do sklepa lista še nismo dobili poročila.

Stavka v Trstu končana.

Trst, 8. sept. (Izvirno.) Generalna stavka v mestu in v ostalem zasedenem ozemlju je z današnjim dnem končana.

Soc. dem. delegati so proglasili konec stavke po konferenci s komendatorom Mosconijem ter utemeljujejo svoj umik s tem, da jim je bila obljubljena generalna amnestija, odprava vojnih sodišč in preklit izgonov. V resnici je vlada to že pred 14 dnevi obljubila. Štrajk se je torej končal brez uspeha.

Nova velika rusko-poljska bitka.

Pariz, 8. sept. (Izv.) „Matin“ poroča iz Varšave: Na gališko-volinjski fronti se je razvila nova velika bitka med poljskimi in ruskimi četami. Rusi so svojo fronto ojačili s 4 novimi divizijami. Srditi boji se vrše že par dni tudi za prehod čez Dnjestr.

Važni zaključki glede Koroške.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Predsednik jugoslovanske plebiscitne komisije na Koroškem Jovan Jovanović, je danes poročal vladni o položaju na Koroškem. Storitveni so bili važni zaključki in je dobil poslanik Jovanović vsa potrebna pooblastila. Jutri se vrne preko Ljubljane v Celovec.

Pašit contra Protić.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) V podučenih političnih krogih se govori, da pripravlja Pašit novo orijentacijo radikalne stranke, ki bi povzročila tudi razpad parlamentarne zajednice. Pašit ima že vse uglednejše radikalne prvake na svoji strani.

Stroge odredbe proti upornikom na Hrvatskem.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Ministrski svet je danes razpravljaj o nemirih na Hrvatskem in sklenil pooblastiti bana Laginjo, da v službu potrebe takoj proglasi preki sod. Izdane so bile vse potrebne varnostne odredbe. V poučenih beograjskih političnih krogih prevladuje prepričanje, da so nemiri, ki so se vršili v okolici Zagreba in Bjelovara, v zvezi z Reko in Gradcem.

Kdo je hujskal hrvatske kmete na upor.

Zagreb, 8. sept. O povzročiteljih kmečkih nemirov, ki so se pojavili na Hrvatskem v zvezi s popisovanjem živine in vozil objavlja zemaljska vlada: Iz poročil vseh oblastev in iz zaslišanja večine aretirancev izhaja, da gre tu za direktno naplavljanje temnih elementov, ki so hodili od sela do sela, od občine do občine, razširjali lažnive vesti ter pozivljali narod na odpor. Ogromna večina seljakov izjavlja, da je bila z direktnim terorjem prisiljena, pridružiti se upornikom. Zahvala gre taktičnemu in mirnemu nastopu občinskih uprav, da do sedaj nikjer ni došlo do večjih spopadov, tako da vse kaže, da bo v kratkem vzpostavljen popolni mir. Da se zavaruje avtoriteta države, so došle na mesto še močne orožniške in vojaške jedinice.

Italijansko poročilo o dogodkih v Albaniji.

Trst, 8. septembra. „Piccolo“ poroča iz Drača o dogodkih v Albaniji: Jugoslovani so napadli istočasno na treh točkah: v ozemlju Kastratov, pri Debru in proti Elbasanu. Osvojili so Tarabos. Arnavti so zasedli Debar, ujeli 1200 vojakov, uplenili 20 topov, 25 mitraljezov. Bili so tam le manjši boji. Ujetniki po večini Bosanci in Slovenci so razdeljeni po raznih mestih. Jugoslovanske čete stoje 5 ur pred Elbasanom. Albanci so odredili splošno mobilizacijo. Amerikanski rdeči križ v Albaniji je odklonil sodelovanje pri oskrbi ranjencev ter se umaknil. (Debar je trdno v naših rokah. Op. ur.)

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Ker so arnavtske tolpe, ki so vpadale

Tridesetletnica celjskega Sokola.

Celje, 8. septembra.

Danes je obhajal celjski Sokol tridesetletnico svojega obstanka. Pri tej priliki je priredil veliko slavnost. Dopoldne je bila župna tekma, katere so se udeležili člani sokolskih društev celjske župe. V višjem oddelku jih je tekmovalo 9. Prvo mesto si je priboril Fran Dolžan (Celje), na drugem mestu je Ivan Virant (Zalec), na tretjem Blaž Kazimir (Zagorje). V nižjem oddelku jih je tekmovalo 27. Prvi je Iv. Mamuh (Zagorje), drugi Slavoj Sahs (Zagorje), tretji Jernej Vernikom (Zalec).

Ob 11. uri se je vršilo v sokolski telovadnici slavnostno zborovanje. Dvorana je bila nabito polna sokolstva in občinstva. Govorili so: Smrtnik kot starosta celjskega Sokola, dalje dr. Vrečko kot njegov prvi starosta pred 30 leti, dr. Rozina iz Maribora, dr. Karlovšek, bivši starosta celjskega Sokola, dr. Vlad. Serbec, ki je prinesel kot starosta mariborskega Sokola pozdrave mariborske sokolske župe, in dr. Gvidon Serbec kot starosta celjske sokolske župe. Članice celjske sokolske župe so pripole na sokolski prapor trak z napisom: „1890—8.9.—1920, celjske Sokolice“.

Popoldne ob 4. uri je bila na Glaziji javna telovadba, kateri je prisostvovalo nad 5000 ljudi. Nastop sokolstva je bil vzoren. Med telovadbo je navdušeno izpregovoril br. Lužnik iz Primorja. Zvečer se je vršila v vseh prostorih Narodnega doma ljudska slavnost.

Celjski Sokol lahko s ponosom gleda na ogromno narodno in sokolsko delo tekom 30 let. Današnje slavlje je pokazalo, kako se narod zaveda njegovih zaslug.

Poplava v Avstriji.

Dunaj, 8. septembra. (Izvirno.) Poplave v obrečju Donave, zlasti pa na Solnograškem so ogromne. Mesto Ischl je popolnoma poplavljen. Deževje traja dalje. Reki Traun in Ischl ste prestopili bregove. Včeraj je odpovedala tudi elektrika, ker je poplavljen tudi elektrarna. Ustavljen je vsak železniški promet in je Ischl popolnoma odtrgan od zunanje sveta. Valed neprestanega deževja ni pričakovati, da bi se položaj kmalu izboljšal. Prebivalstvo je silno razburjeno, ker ni mogoče dovažati živil. Povodenj v dolinah Anize in Traune je povzročila velikanska opustošenja. Donava je pri mostu Linz-Urfahr poplavlja nižje ležeče dele obrežja. Tudi Mathausen je poplavljen. Škoda je velikanska, promet na Donavi med Linzom in Dunajem je ustavljen. Tudi iz Štajerske prihajajo poročila o velikih opustošenjih, ki jih je povzročilo deževje in nato nastala povodenj. Železniški promet v Selztalu preko Hieflau je pretrgan, promet preko Bad Aussee-Ischl je ustavljen. Pretgane so tudi brzojavne in telefonske zveze med Linzom in Salzkammergutom. V Solnogradu voda nekoliko pada. Škoda znaša neštete milijone.

Dunaj, 8. septembra. (Izvirno.) Tudi iz Bavorske prihajajo poročila o povodnjah, ki so nastala valed dolgotrajnega deževja.

Razna brzojavna poročila.

Beograd, 8. sept. V vsej državi se bo slavnostno obhajal 15. september, ko je naša vojska prebila solunsko fronto.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) V ministristvu za socialno politiko se pripravljajo popis prebivalstva vsa države, ki se bo izvršil od dne 31. decembra do 1. februarja 1921. In Frankfurtu je bil pozvan naš rojak in strokovnjak prof. statistike na tamšnjem vseučilišču, dr. Žižek, da poda o tem delu svoje mnenje.

na naše ozemlje, razbite in poglane čez demarkacijsko črto, se je sestavila komisija, ki bo na meji določila novo demarkacijsko črto. Na čelu te komisije je polkovnik P. Marković.

Prestolonaslednik se vrača.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Prestolonaslednik regent Aleksander se bo na povratku iz Pariza ustavil v Zagrebu, kamor pripe v petek zjutraj in ostane do večera. V soboto odpotuje s posebnim vlakom v Beograd. Z njim se vrne v Beograd tudi minister za zunanje zadeve dr. Trumbić.

Iz razprave o proračunu.

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Finančni odbor je danes nadaljeval razpravo o proračunih. Vsi člani odbora so se izjavili proti temu, da bi se povišala lestvica in odstotne pristojbine, kakor je bilo poprej določeno v § 155. finančnega proračuna. Lestvica in odstotne pristojbine ostanejo torej v smislu sklepa finančnega odbora iste, kakor so bile pred naredbo, ki je bila izdana meseca aprila. Razprava o taksah je bila danes končana, jutri se bo nadaljevala razprava o državnih trošarini.

Železničarski Strajk 12. septembra?

Beograd, 8. septembra. (Izvirno.) Tu se govori, da se pripravlja za 12. septembra splošni železničarski strajk. Ta dan namerava, kakor znano, D'Annunzio napasti Sušak. Resni krogi smatrajo za izključeno, da bi se železničarji v sedanjem težavnem položaju države dali zavesti v opasne eksperimente.

Bolezen dr. Korošca.

Maribor, 8. sept. Z ozirom na raznovrstne nečlove in vznemirljive časnikarske vesti javljam, da se doktor Korošec nahaja v tretjem tednu trebušnega legarja s popolnoma normalnim potekom. Stanje je prav zadovoljivo: temperatura pada že par dni; srce dobro. Docent dr. Matko.

Vesti o protiboljševiških bunah.

Berlin, 8. septembra. (Izvirno.) Iz Rige poročajo, da je prišlo v raznih krajih Rusije do novih uporov kmetov proti sedanjemu režimu. V moskovski guberniji so bili upori kravo potlačeni. Pri Caricinu so je uprlo vojaštvo. Upor se je pripravljaj že dolgo časa in je ostal boljše-vikom popolnoma prikrit. Uporniki so zasedli mesto Caricin. Uporniki so se jim tudi kmetje. Sovjetska vlada je odpoelala v svrhu potlačanja upora proti Caricinu Letonce in Kitajce.

Varava, 7. setembra. (Izvirno.) Prvotno določeni termin za odhod poljskih delegatov v Rigo se bo bistveno zavlekel. Danes so tu razširjene vesti, da namerava ruska vlada s svojimi novimi zahtevami glede jamstev o nedotakljivosti rusko-ukrajinske delegacije in svobodi kurirjev le zopet zavlačovati pogajanja. Sicer pa tudi poljska delegacija še ni dobila direktiv za ogajanja ker jih mora odobriti še državno-zborska komisija in pa državni obrambni svet.

Zagreb, 7. setembra. „Novosti“ javljajo iz Beograda, da se bodo vršile v Dalmaciji občinske volitve že pred volitvami za konstituantno.

Skadar, 7. setembra. Pri Sv. Ivanu so pred par dnevi izkrcali okoli 2000 pušk, 450 zabojev municije in šest strojnic. Govori so, da se bo prihodnji teden začelo rekrutovanje obvezancev od 21. do 25. leta, ki jih bo okoli 1000.

Zagreb, 7. setembra. „Jutarnji list“ poroča iz Beograda: Potniki javljajo, da koncentrirana Grška svojčete pri Argirekastru, ker domneva, da bodo Albanci, potolčeni od naših čet, poizkušali vdreti na grško ozemlje.

Gradec, 7. sept. Od polutrinajstih pa do štirinajstih popoldne so trije ali štirje mladi fantje tekom opoldanskega odmora oropali trgovino zlatarja Pavla Ortnerja na Jakominijevem trgu. Iz kleti so vdrl v prodajalnice, kjer so nakradli zlatnine in dragih kamnov v vrednosti do dveh milijonov kron.

Moskva, 7. sept. Dne 31. avgusta je vdrla oborožena tolpa Fincev v zborovalno dvorano osrednjega komiteja finske komunistične stranke v Petrogradu in postrelila sedem članov komiteja, 9 pa jih je težko ranila. Morilsko tolpo so zaprli.

Pariz, 7. sept. Danes je tukaj umrla velika knežinja Marija Pavlovna, vdova po velikem knezu Vladimiru, ki je bil stric carja Nikolaja.

Pozdrav dobrovoljcem!

Manifestacijo jugoslovanskih dobrovoljcev sta izmed političnih strank pozdravili Samostojna kmetijska stranka, imenoma JDS je na zborovanju govoril dr. Žerjav, ki je med drugim izjavil:

„Jugoslavijo je stvoril idealizem. Nad njim, ki je na žrtve bil pripravljen že tedaj, ko je uspeh bil še v megleni daljavi, neuspeh pa pogibelj za boritelje, so zmigavali z rameni realisti. Ta idealizem Vas je gnal, da ste dajali kri za državo, ki se je komaj ustvarila.

Svet je pristal na Jugoslavijo šele, ko je videl, da jo narod hoče. Kdo ga je o tem prepričal? Videl je manifestacije v stari državi, videl je pokret o priliki majniške deklaracije. Kar nam je ta deklaracija dobroga dala z eno roko, pretela je, da vzame z drugo. Deklaracija je vsebovala nevarnost, da dobimo dve Jugoslaviji različne vere, eno pod habsburškimi krivki, drugo pod narodno dinastijo, dvoje Jugoslavij, ki bi jih velevali hujšale drugo na drugo.

Mi vsi smo videli to strašno nevarnost za naš narod in se trudili, da izbrisemo ogabni madež iz majniške deklaracije. Naš trud ne bi uspel. Svet je hladen kot grob. Njemu treba argumenta „ad hominem“. Le ona ideja se smatra za resno, za katero je kdo pripravljen umreti. To dejstvo, da so se našli tisoči in tisoči Jugoslovani-dobrovoljcev, ki so umrli ali bili pripravljeni umreti za Jugoslavijo jedinstveno brez sramotnih okvirov in madežev, to je odločilo, to je prepričalo. Vi bratje ste s svojo krvjo izbrisali madež iz majniške deklaracije, Vi ste narod rešili usodnih posledic njene temne strani. Vi ste prepričali mogočno silo, ki so leta 1918. odločile, da narod res hoče eno čisto in neokrnjeno Jugoslavijo.

Ko smo že pod Avstrijo tirali neizprosno iredentizem, ko smo rušili njene temelje in sanjali o Jugoslaviji, smo se v največjih nevarnostih tolažili: Ko pride Jugoslavija, tedaj se bodo trudili drugi.

Prišlo je pa drugače. Pod pritiskom nevarnosti za naše jedinstvo smo morali, da pokažemo narod na zunaj ves ujedinen, nadaljevati svojo prejšnjo politiko, da se je v osrednjo jugoslovanskega gibanja potiskalo tudi take, ki smo o njih znali, da so v srcu proti čisti Jugoslaviji. Mnogi so želeli osveto z oružja, a popuščali smo, da se prikazemo jačji na zapad. Ta žrtve je imela seveda

tudi slabe posledice. Ker nismo tedaj dovolj izčistili, dviga glavo separatizem v vseh treh plemenih. Zato pa nihče od nas ne sme na odmor. Dobrovoljci, še in še Vas potrebuje domovina. Na vas se zanašamo, da Vaše dete Jugoslavija ne razpade v separatizmu. V imenu JDS Vas iskreno

Proslava naših dobrovoljcev.

Ljubljana, 8. setembra.

Danes, na dan četrte obletnice bojev jugoslovanskih dobrovoljcev v Dobruđi, je priredilo društvo jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo svoje društveno slavlje. Zjutraj se je vršila v garnizijski bolnišnici — ker slovenski dobrovoljci niso dobili druge ljubljanske cerkve — na prostem spominska služba, ki jo je opravil morariški superior g. Kokol. Pri maši so bili navzoči predstavniki civilnih in vojaških oblasti, dobrovoljci in precej občinstva. Sviral je godba dravske divizije. Po maši je imel nagovor superior g. Kokol, ki je poudarjal zasluge dobrovoljcev za osvobodjenje naroda.

Ob enajsti uri se je vršil v veliki dvorani hotela „Union“ manifestacijski zbor, ki so ga posetili med drugimi minister na razpoloženju doktor Kramar, poverjenik dr. Žerjav, zastopnik poverjenika za notranje zadeve dr. Starč, zastopnik poverjenika za prosveto dr. Lubec, zastopnik poverjenika za socialno skrb Sedlar, zastopnik mesta Ljubljane magistratni ravnatelj dr. Zarnik, zastopniki dravske divizije, češki konzul dr. Beneš s konzularnim atašejem kapetanom-legionarjem Žukovskym, zastopniki tržaških Slovencev, Gosposvetskega zvana, koroškega Narodnega sveta, organizacije Koroških prostovoljcev, narodni poslanec Ribnikar kot zastopnik Demokratske Zajednice in mnogobrojno občinstvo. Zbor je otvoril s kratkim nagovorom društveni predsednik prof. Vagaja, ki je omenil pomen današnjega dneva in pozdravil navzoče. V predsedstvo so bili izvoljeni: kot predsednik dr. Lipovšek, podpredsednik dr. Pivko, kot zapisničarja Kump in Ljerković. Na to so se prečiteli došli pozdravi dobrovoljskih savezov in drugih narodnih organizacij. V imenu hrvaških dobrovoljcev je pozdravil zbor junakmučenik iz Dobruđe Lujo Lovrič, ki je v ognjevitih besedah protestiral proti delovanju zunanjih in notranjih sovražnikov naše domovine.

Dobrovoljci staviijo svoje moči narodu na razpolago; oni bodo prvi v bojnih vrstah za popolno ujedinjenje našega naroda, prvi pa hočejo biti tudi v boju proti vsem strujam, ki so opasne naši nacionalni ideji. Rezke besede, s katerimi je govornik odklonil klerikalizem, so izzvale burjo pritrdjevanja.

V imenu JDS. je pozdravil dobrovoljce poverjenik dr. Žerjav.

V imenu primorskih Jugoslovancev je izrazil svoje simpatije dobrovoljcem dr. Krumpotič, češki konzularni atašej Žukovskij pa je proslavljal na bojnih poljanah preizkušeno bratstvo češko-jugoslovansko.

Med posameznimi govori je prišlo do burnih ovacij kralju in regentu, Čehem n ruskemu narodu in z oduševljenjem je bil odobren sklep, da se pošljejo udanostne brzojavke Nj. V. kralju Petru „prvemu dobrovoljcu za veliko idejo ujedinenja“, Nj. Vis. prestolonasledniku Aleksandru, junakemu voditelju v borbi za osvoboditev, ter pozdravne brzojavke vsem dobrovoljskim organizacijam

Po svetu.

× Prijazen pozdrav. Bivši avstrijski nadvojvoda Maks, brat bivšega cesarja Karla, stanuje v mali vili blizu Berna v Švici. Te dni je šel s svojim spremljevalcem na sprehod in je prišel do neke vile. Kar se zakadi v njega pes, začne ga oblaževati, nadvojvoda ga tolaži, a pes vedno bolj laja in se zaletava v njega. To pa je Maksa razjezilo in glasno je zavpil proti vili, da naj pokličejo psa, da bi mogel naprej! A slišal je iz vile v pravem dunajskem narečju kratek ženski odgovor: „Princ, jezik za zobe!“ — Seveda je ponosni Habsburčan takoj mislil, da si je dovolila tako razžalitev kaka podanica bivših Habsburčanov in poslal je svojega spremljevalca v vilo, da se informira o stvari. Spremljevalec se je kmalu vrnil in povedal razžaljenemu princu, da stanujeta v vili dve veseli Dunajčanki, ki imata psa, ki sliši na

ime Prince! Ko sta ga slišali lajati, so ga poklicali z besedami: „Princ, jezik za zobe!“ ali kakor se to po dunajski pravi: Princ, halt's Maul!

× Vsa demokratska javnost gleda danes s ponosom na zbor dobrovoljcev. „Izgubljeni sinovi“ so se zopet zbrali v materi domovini. Že so se znašli v njej in se začeli uveljavljati. „Izgubljeni“ naj postanejo prvi!

Jugoslavije, češkoslovaški zvezi prostovoljcev, drju. Gregorinu kot voditelju primorskih Slovencev in končno poziv naši delegaciji v plebiscitni komisiji, da trdno vztraja v boju za naše pravice.

Nato je v preglednem referatu dobrovoljce nrednik F. V. Selenc podal kratko, lepo sliko dobrovoljskega pokreta, očrtal organizacijo dobrovoljstva v tujini in označil uspehe dobrovoljskih polkov. Dobrovoljce inž. Štajmer je v globoko zamisljenem govoru poročal o delovanju društva ter o stališču dobrovoljcev v naši zunanji in notranji politiki. Stvil je sledeče resolucije, ki so bile soglasno in z odobravanjem sprejete:

1. Z ozirom na predstoječe volitve v konstituantno zahtevamo, da se da na vsak način tudi dobrovoljcem možnost, da bodo zastopani v ustavotvorni skupščini, ker tudi oni so poklicani, da urede, oziroma urejajo bodočo našo državo, ki je sad njihovega požrtvovanja. In to bodisi na tak način, da jim dajo posamezne z njimi simpatizirajoče stranke na razpolago poedina mesta, ali pa da se po zakonu predvidijo poslaniška mesta specialno za dobrovoljce, kot je to v Češkoslovaški.

2. Protestiramo proti vsaki nakan; uplesti našo državo na ta ali oni način v neprijateljske odnose z tisto Rusijo, ki nam je bila in je edina prijateljica. Nasprotno zahtevamo, da se takoj sklene zveza z Rusijo, ne glede na njen notranji položaj in utrdi zveza s Češkoslovaško, ker edino taka zveza nam osigurava mirno in veliko bodočnost.

Z zahvalo navzočim je predsednik dr. Lipovšek zaključil lepo zborovanje. Z živijo-klicij našim dobrovoljcem je občinstvo zapuščalo dvorano.

Občni zbor.

Popoldne se je vršil občni zbor društva slovenskih dobrovoljcev.

Očni zbor je otvoril predsednik Vagaja, ki je poročal o delovanju društva v preteklem letu; na to so sledila poročila društvenih funkcionarjev in referentov o notranjem delovanju društva, a v debati, ki je sledila poedinim referatom so se dale smernice bodočemu delovanju organizacije. Na to so se vršile volitve novega odbora, kot predsednik je bil izvoljen dosedanj podpredsednik profesor Ludovik Vagaja, kot podpredsednik Ferdo Štajmer, kot odborniki Šifrer, Velkavrh, Železnik, Gorečan, Princič, namestniki Jelenc, Zorc, Erjavec, Turk in Škabar, kot revizorji Mikuš in Tominc. Pri slučajnostih je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se naša delegacija v plebiscitni komisiji na Koroškem zavzame z največjo odločnostjo za naše narodne interese, dalje poziv na deželno vlado, da kar najbolj pospeši s svojo strani rešitev vprašanja agrarne reforme. Dalje se je sklenilo poslati ministru prosvete odločilen protest proti postopanju predsednika višjega šolskega sveta, profesorju Vadrjalu, ki dosledno prezira dobrovoljce.

ime Prince! Ko sta ga slišali lajati, so ga poklicali z besedami: „Princ, jezik za zobe!“ ali kakor se to po dunajski pravi: Princ, halt's Maul!

× Najmočnejši človek na svetu. Ako se olimpijske tekme v Anversu smejo smatrati kot popolno in zanesljivo merilo, pripada Franciji slava, da ima med svojimi sinovi najmočnejšega človeka na svetu. V atletskih tekmah je namreč z velikimi tovorji zmagal Francoz Cadine, ki je vzbudil največji tovor in zadobil s tem olimpijski championat in lovriko najmočnejšega človeka na svetu.

× Prvi aviatik na vrhu Mont Blanca. Novinar Dubochet bo v kratkem poiskal, da se aerodroma Saint Georges v aeroplanu približa Mont Blancu ter se spusti na vrh tega goranskega velikana. Če se mu to počeši, bo Dubochet prvi aviatik, ki se je izkrcal na vrhu Mont Blanca. Za to poskušnje vlada veliko zanimanje in se bo počel slikati za film.

Volitve za konstituantno.

Volilni red. — Kako se bodo delili mandati.

Z ukazom od 6. t. m. so volitve (izbori) razpisane za nedeljo 28. novembra t. l. Do 24. setembra morajo biti abecedni imeniki volilcev v vseh občinah že gotovi, 25. septembra pa jih pošljejo županstva iz Kranjske in borovelskega okraja deželni sodniji v Ljubljani, iz Štajerske, velikovskega okraja in Prekmurja pa okrožni sodniji v Mariboru, da jih potrdi. (Priprave za volitve v plebiscitnem ozemlju bodo najbrž suspendirane do plebiscita.) Ko se vrnejo imeniki občinam, bodo 8 dni javno razpoloženi pri njih in na deželni (okrožni) sodniji. Reklamacije bo končno rešila sodnija.

Kandidatne liste, se bodo predlagale sodniji tiskane v dobi od 65. do 75. dne po razpisu volitev, torej od 10. do 20. novembra. Nato sodnija dostavi občinam po en izvod vsake liste za vsako glasovalno mesto.

27. novembra ob 3. uri popoldan prevzame volilna komisija od županstva imenike, volilne škatle, kroglice in material za zapisovanje. 28. novembra ob 7. uri se začne volitve in trajajo v vsej državi do 6. ure zvečer.

Županstva naj bi, še predno morejo dobiti potrebna navodila, začela s sestavo imenikov. V Sloveniji jih večidel imamo izza priprav na občinske volitve v januarju in pretekli mesec. Najnujnejše je tedaj, da povemo, kdo ima volilno pravico.

Vsak Jugoslovian in Slovan sploh, ki se je pri nas stalno naselil in je ob začetku sestavljanja imenikov dovršil 21. leto, ima volilno pravico. Torej begunci tudi. Bivati pa morajo v občini že najmanj 6 mesecev. Aktivni oficirji in vojak nima volilne pravice. Vojak, ki bo pred 28. novembrom odslužil, spada v imenik. Kdor je bil obsojen zaradi zločina ali pa zaradi prestopkov tatvine, po neverjenja, sleparije, odušstva (verizništva) je za več let izgubil volilno pravico. Voliti tudi ne morejo oni, ki so v konkurzu ali vsled sodnijskega sklepa pod skrbstvom ali kuratelo.

Nemci po krvi in plemenu, ki imajo še pravico izbrati si avstrijsko državljanstvo, nimajo volilne pravice.

Kandidati morajo biti 25 let stari in morajo znati čitati in pisati. Kandidatna lista sestoji iz dveh grup: Prva obsega kandidate brez posebne kvalifikacije, druga pa one, ki imajo vseniliško izobrazbo. Na štiri mandate pridejo trije splošni in en kvalificiran kandidat. Politični uradniki ne morejo kandidirati. Sodniki ne smejo kandidirati v svojem sodnem okraju. Če je državni uradnik izvoljen in volitev sprejme, izgubi službo, a prejema pokojnino, če je že služil 10 let.

Politične beležke.

+ Bolgarija in mala ententa. V Bukarešti se mudi ministrski predsednik Stambulski. Še tekom septembra namerava posetiti Dunaj, da stopi v ožje stike z avstrijsko vlado. Njegovo potovanje je v zvezi z zadnjimi konferencami glede ustanovitve bloka med balkanskimi narodi in donavskimi državami. Stambulski odpotuje z Dunaja v Prago.

+ Kako na Dunaju manifestirajo za Koroško, opisuje na nedeljskem dunajskem zboru opsovani poslanec Leuthner v „Arbeiterzeitung“ na prav drastičen način. Mi smo njegov članek, ki nosi naslov: „Die Kärntner Kundgebung — eine deutschnationale Possen“, že omenili, naj podamo iz njega še par stavkov, da vidijo čitatelji, da se „der dumme Karl von Wien“ še ni prav nič spametoval, nego da je politično še vedno tako nesramen in bedast, kakor v onih časih, ko je divjal „Krieg, Krieg“ in ko je burno zahteval, da pripelje Franc Jožef kralja Petra vklejenega v Schönbrunn. Leuthner pripoveduje: Sklicatelj je otvoril shod na prav čuden način. Opetovanje mu je zastala beseda; medtem pa je pozival svojo okolico z medklitom. Ker se to ni prav obneslo, je pelglasno sam dajal navodila: vpijte „hoch!“, „sedaj fuj“, „sedaj hört, hört“. Tako je širil „pritrjevanje“ in „ogorčenje“ med svojimi poslušalci. Že to je izgleдалo kot prava komedija. Nemškonskični govornik pa je presneto malo povedal o stiski koroškega ljudstva, tem več pa o socialno-demokratski vladi, o Rennerju in Deutschu, ki sta strahopet

Vsakega naprednega človeka dolžnost je, da se nemudoma poprime organizacije v svoji občini in poskrbi, da bodo vsi somišljeniki vpisani v imenik. Prišla je velika odločitev!

Slovenija se deli v 3 volilne okraje: Ljubljana mesto s Spodnjo Šiško (4 mandati), Kranjska z borovelskim okrajem ca. 14 mandatov, Štajerska s Prekmurjem in velikovskim okrajem 20 ali 21 mandatov. Ako plebiscitno ozemlje začasno izpade, bodo 2 ali 3 mandati manj. Definitivno število mandatov bo določil državni odbor na podlagi statistike.

V Ljubljani niso predpisani inteligentni kandidati, na deželi pa mora na 4 mandate biti po 1 kvalificiran. Evo primera!

V volilnem okraju Kranjska se volitev n. pr. udeleži 84.000 volilcev. Od teh so dobili n. pr. klerikalci 31.000, naprednjaki 36.000, socialisti 6000, komunisti 11.000. Ker je mandatov 14, znaša količnik 84.000 deljen s 14 = 6000. Kolikokrat je 6000 zaporedano v številu glasov posamezne stranke, toliko dobi stranka mandatov, torej klerikalci 5, naprednjaki 6, socialisti 1, komunisti 1. Oddanih je s tem 13 mandatov. Pri računanju je ostalo neupoštetih pri klerikalcih 1000, pri komunistih 5000 glasov. Tiste stranke, ki imajo največje ostanke, dobijo po redu pri prvem računanju neodane mandate. V našem primeru je ostal 1 mandat, največji ostanek imajo komunisti, torej pripade ta mandat njim in oni dobijo s svojimi 11.000 glasovi 2 mandata.

Zdaj treba ugotoviti, kdo je izvoljen iz liste „splošnih“ in kdo od „inteligentnih“ kandidatov. Inteligentni mandati so v našem primeru trije (14:4). Torej delimo 84.000 s 3 = 28.000. S tem količnikom delimo število glasov vsake stranke in dobimo te rezultate: klerikalci 1 mandat, ostanek 3000; naprednjaki 1 mandat, ostanek 8000; socialisti 0 mandata, ostanek 6000; komunisti 0 madata, ostanek 11.000. Ker je pri računu še en inteligentni kandidat neoddan, ga dolo komunisti.

Celotni uspeh je torej: klerikalci 4 splošne, 1 inteligentnega, naprednjaki 5 splošnih in 1 inteligentnega, socialisti 1 in 0, komunisti 1 in 1.

Ze iz vsega tega je videti, da vsako cepljenje glasov prinese gotovo izgubo 1 ali 2 mandatov. Ostanke dveh frakcij lahko znese skupaj 6000 in je dobljen mandat, vsaka zase s 3000 pa ne dobi nič. Volilni red favorizira velike stranke in ubija one, ki se cepijo v več frakcij in list. Majhne pa sploh uničuje.

na izdajalec, kakor je vedno znova poudarjal, kar si ne upata napovedati vojno Srbiji in ententi... Skoroj bolj prebavljiva sta bila oba Korošca, ki sta ker najkrepkeje opsovala Rennerja in Deutschu ter obljubila, da bodo vojno z entento, v katero se Renner in Deutsch ne upata, Korošci sami „skoz speljali“. Ko je eden izmed njih naslov jugoslovanske države „SHS“ tolmačil kot „Seibische Schweinehande“ ali „Hundeseelen“ ni bilo navdušenja ne konca ne kraja. Leuthner pripoveduje na to, kako so ga vrgli s tribune in kako so se po opravljenem delu razkropili udeleženci kakor „divje tolpe“. V ostalem jih je bilo jako malo. Leuthner pravi: „Man sah einige hundert Regenschirme...“ Padal je namreč mrzel dež.

+ Angleški publicist o Italiji. Pred nekaj tedni sta preko Kotora odpotovala v Skader angleška publicista Beorline in Dawson, da se na licu mesta prepričata o stanju v tem mestu, ki ga še vedno drže Italijani. Ali angleška časnikarja sta bila Italijanom neljuba gosta, zato so ju enostavno v Skadru internirali. Te dni pa je eden beograjskih znancev dobil iz Skadra od Beorlinea pismo, ki ga objavljamo v prevodu, da se vidi, kako sodi nepristranski in hladnokrvni Anglež o Italiji: „Vsekakor se boste čudili, ako vam poročam, da sva v Dawsonom ujetnika italijansko-albanske policije. Ko sem prišel v Skader, sem videl neopisne zločine, ki so jih zagrešali italijanski oficirji in vojak s pomočjo albanskih razbojnikov nad srbskim elementom v Skadru. Smatral sem kot svojo dolž

moet, da obvestim angleško javnost, da te grozovitosti, fotografiral sem nekaj takih albansko-italijanskih zločinov, a slike skupno z opisom in protestom poslal svojemu listu v London. Italijani so pa na pošti zaplenili moje pismo in se isti dan intervirali mene in Dawisona na policijskem ravnanju v Skadru, kjer se nahajam že teden dni! Kar sem videl v Skadru, je groza; kakor kulturni človek se sramujem, kako morejo delati kaj takega sinovi naroda, ki noče biti kulturni! Največji divjaki na svetu so kulturnejši kakor Italijani in njih vredni zavezniki Albanci, ki ubijajo žene in starce. Samo en vzgled in dokaz: 10letno dekle ni bilo kraljevemu italijanskemu oficirju prinesiti kozarca vode, ta žival je

ukazala svojemu arnautskemu čašu, da odseka dekletu obe roki, kar je ta tudi storil! To sem gledal na svoje oči! — Ko se vrnem iz italijanskih ječ, pobitih v Anglijo, da naslovim na ves kulturni svet protest proti vandalom in razbojnikom dvajsetega stoletja!

+ Bela Kun v Moskvi. Preko Berlina poročajo: Bela Kun razvija v Moskvi jako živahno delovanje. Mnogo piše zlasti v časopisju. Pred kratkim je objavil v „Pravdi“ članek, v katerem se bavi z nasprotniki sovjetske Rusije in naglašajo da prihajata kot taka sedaj v poštev le še Rumunija in Madžarska. Ententa da je sploh nesposobna za aktivno nastopanje.

nomiji ter o rusken in francoskem jeziku. Slušatelji ne plačajo nikakih pristojbin; pristop je vsakomur dovoljen.

*** Iz vojaškega skladišča v Celju** je bilo ukradenega 1½ vagona ovsa. Storilec so na sledu, baje so pri tatvini prizadete tudi ugledne osebe.

*** Otroci zgori.** Ob Paromlinski cesti v Zagrebu je stanoval v mali sobi nekega skladišča kočijak Trnatič z ženo in dvema otrokoma. Ko je mož odšel od doma, je žena zakurila v štedilniku ter potem s starejšim otrokom odšla po poslu. Doma je ostal le 9letni fantek. Ob štedilniku so sonele suhe deske, ki so se vnele. Otroci se je v dimu zadušili in zgori. V skladišču je škoda 150.000 kron.

*** Pri nogometni tekmi dne 5. t. m.** si je zlomil nogo član celjskega Atletik-sportkluba Toplak.

Gospodarstvo.

Devizna trgovina pri nas.

„Jugoslavenski Ekonomista“ piše: Beograjska borza je sklicala na inicijativno finančnega ministra konferenco, predstavnikov denarnih zavodov, trgovskih in obrtnih zbornic, trgovcev in poljedelcev, ki se je vršila dne 25. in 26. prošlega meseca v Beogradu.

Na tej konferenci se je poudarilo prejšnje in sedanje nevrzdno stanje, ki je zavladalo v trgovini z devizami. Devizna centrala, kakor je bila zamisljena, je imela nalogo, zagotoviti državi neposredno pravo razpolaganje z vsemi takozvanimi zdravimi valutami, ki prihajajo iz našega izvoza, da bi bila država v stanju — po kritju svoje lastne potrebe po devizah — staviti ostanek na razpolago uvoznikom. Devizna centrala je dekretirala tečaj, po katerem prevzema devize od izvoznikov in po katerem jih prodaja uvoznikom. To je bil takozvani — vezani — kurz. Izvozniki so takoj uvideli, da zasluži pri tem država velike vsote, ne da bi kaj riskirala, ker je diktirala sama potem svojih central tako tečaje, kakor si jih je želela. Pa tudi uvozniki niso bili zadovoljni. Tožili so, da daje centrala nekaterim devize po „vezanem“ kurzu, drugim pa ne, in tako ustvarja korupcijo.

Kako je mišljeno pomagati vsem tem nepravilnostim, smo že poročali.

= Uvoz brez carine. Vsled intervencije demokratičnih poslancev je sedaj dovoljen svoboden, carine prost uvoz posode (košar, zabojev, vreč) za pakiranje suhega in svežega sadja, ki se pošilja v inozemstvo. Uvoznik se mora s posebno deklaracijo obvezati, da bo importirano posodo izvozil napolnjeno s sadjem.

= Ponudbe riža iz Italije. V zadnjem času prihajajo ponudbe na velike količine riža. Predvčeršnjim je prejela velika zagrebska tržnica ponudbo na 200 ton riža Rangoon št. 2 za ceno 400 lir franco Trst, bruto za neto, z vrečami vred.

= Potreba ugotovitve minimalnih cen vina. Na vinskem trgu vladajo pri nas prilične desorientacije. Cene vina so dosedaj padale, ker so bile razširjene vesti, da so vinogradi tako v naši državi, kakor v inozemstvu dobro obrodili. Med tem izgledi na trgatve niso niti pri nas niti v inozemstvu tako povoljni, kakor so o tem poročali časopisi. 40 do 80 % letošnje trgatve je pri nas uničila toča, perospira in cidi, tako da da se bomo morali zadovoljiti letos s povprečno trgatvijo. Slaba trgatve na eni strani, pa visoki stroški pri obdelovanju vinogradov, nikakor ne odgovarjajo v prilog padanju cen dobremu vinu. To je treba naglasiti, ker se pri nas fabricira mnogo umetnega vina in se s tem znižuje cena naravnemu vinu. „Jugoslavenski Lloyd“, „Zastava“ pa predlaga še sledeče: „Da se odpomore tej desorganizaciji na vinskem trgu, naj bi se v vsakem vinskem kraju izvolil odbor iz vinogradnikov, ki bi od časa do časa določil minimalne cene, izpod katerih ne bi smel nobeden vinogradnik v dotičnem kraju prodajati vinskih pridelkov. Kaj takega bi bilo pri nas zelo umestno, ker nimamo nikakršne regulative za cene vina in se zaradi tega dostikrat dogaja, da se kvalitativno slabša vina prodajajo mnogo dražje od boljših.“

= Premovanje goveje živine se bo vršilo dne 18. septembra ob deveti uri dopoldne v St. Lenartu v Slovenskih gorah za Marjadvorsko pasmo, in sicer za okraj St. Lenart, dne 20. septembra v Čresoveh za Simondolsko pasmo, za okraj Dolnje Lendava, dne 21. septembra ob deveti uri v Murski Soboti za Simondolsko pasmo za okraj Murska Soba. K premovanju so pripušeni bili, mlade krave in mlada živina nad 1 letom. Po končanem premovanju se bo vršilo zborovanje živinorejcev, na katerem bo živinorejski strokovnjak poročal o uspehih in opozarjal na dobre in slabe lastnosti živine.

= Svobodna trgovina v Trstu. Civilni komisar v Trstu je izdal sledečo naredbo: Za poskušnjo se črtajo do nove naredbe iz službenega cenovnika: kakao, šokolada, kondenzirano mleko in oljino olje ter se dovoljuje svobodna konkurenca s tem blagom.

= Lipaki sejem. Po tehničnem sejmu je bil odprtjen pretekli teden splošni vzorčni sejem. Na njem je razstavilo svoje najrazličnejše fabri-

kate 12.500 firm. Število obiskovalcev pa se je napram pomladanskemu deležbi precej skrčilo. V prvi vrsti manjka udeležbe iz Nemčije same in iz Holandije. Sejma se je udeležilo mnogo Švicarjev, Italijanov, Španjcev, avstrijskih Nemcev in Čehoslovakov. Iz Severne Amerike so prišli zastopniki največjih firm. Med industrijo in trgovci se bje boj za znižanje cen. Nemška trgovina se radla tega tudi drži v ozadu, ker pričakuje posebno v keramični, usnjarski, galanterijski, godbeni in instrumentalni bižuterijski industriji redukcije cen.

= Amerika kupila avstrijski Krodalni zavod. Z Dunaja se poroča, da so Guranti Trust Co. in Kuhn, Joch & Co. kupili zve emisije delnic avstrijskega Kreditnega zavoda za 40 milijonov kron.

= Izdelovanje koksa na Jesenih. Z Jesenic na Gorenjskem javljajo, da se je ravnatelju tamosnje točilnice železa, Hoffmannu, posrečilo, da iz našega lignita proizvaja koks, ki baje v vsakem oziru odgovarja lastnostim najboljšega koksa.

= Organizacija českoslovaške lesne industrije. Les je za gospodarstvo države izredne važnosti. Trgovino z lesom je treba organizirati na ta način, da ne bodo trpeli škode niti domači konsumenti, zlasti v sedanjih časih stavbena podjetja, niti izvoz. Ta princip boče v ČSR realizirati Zveza lesnih industrij, ki je bila pred kratkim ustanovljena v dvopisu, ki ima namen podpirati lesno komisijo pri trgovskem ministru. Zveza v svojih statutih predpisuje, da si vsi izvozniki lesa razdele kritje domače potrebe med seboj po razmerju izvožene množine. Vsak izvoznik se zaveže Zveze, da bo pri izvozu lesa iz bivšega českega kraljevstva oddal 70 % domačemu konsumu, iz Slovaškega pa 50 %. Za izvršitev te obveznosti jamči Zveza ministru. Domačo potrebo morajo kriti izvozniki po dispozicijah Zveze. Direktno kritje je pod kontrolo Zveze dopustno. Zveza ima še dalekosežne druge načrte. Pri nas ima les veliko važnost. Zeleti bi bilo, da se lesna industrija resno in rečno organizira, da bo krita domača potreba po zmernih cenah in zagotovljen siguran izvoz.

= Pravna reciprociteta z Anglijo. Ker so se v praksi dogajali slučaj, da so oblasti angleških podanikom odklanjale izdajanje obrtnih dovoljenj, je ministarstvo trgovine izjavilo, da za obrtnopravno reciprociteto glede Anglije velja trgovska pogodba med Srbijo in Veliko Britanijo iz leta 1907, katere veljavnost je sedaj razširjena na vso državo. Na podlagi te pogodbe ni potreba angleškim podanikom doprinesiti reciprocitete.

= Poslovanje Narodne banke SHS v Zagrebu se je zadnje dni pričelo. Trenotno poslovanje ni veliko. Uveden je isti sistem kakor pri bivši avstro-ogrski banki, ki je bila dobro organizirana.

= Nova tvornica perila. Vodstvo muslimanske trgovinsko-obrtno banke in muslimanske centralne banke v Sarajevu snuje tvornico za perilo. Glavnica znaša en milijon dinarjev in je razdeljena na 2500 delnic po 400 din. nominalne.

= Za osnivanje borze v Novem Sadu je bil izbran ožji odbor, ki je izdelal statute in jih poslal trgovinskemu ministru v odobrenje.

Borze 8. septembra.

Zürich, devize: Berlin 11.40, Holandska 192.80, Newyork 609, London 21.59, Pariz 41, Milan 26.20, Brusel 43.80, Kopenhagen 87.50, Stockholm 123, Kristijanija 88, Madrid 90.50, Buenos Ayres 228, Praga 9.50, Beograd 22.50, Zagreb 5.60, Dunaj 2.40, Budimpešta 2.25.

Trst, devize: Pariz 152.25, London 78.25, Newyork 22.20, Švica 355.50, Zagreb 20.20, Berlin 43.50, Praga 36.75, Dunaj 9.10.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Temperatura v zraku	Temperatura na višini	Temperatura vode	Veljavnost	Nebo	Relativna vlažnost	Veljavnost	Relativna vlažnost
7. sept.	22. uri	780-0	15-3	brez vetra					
8. sept.	16. uri	780-0	18-1	sl. jg.					
9. sept.	16. uri	780-0	30-5						
Obir 2044 m nad morjem									
7. sept.	22. uri	800-0	20-0	ar. napad					
8. sept.	16. uri	800-0	20-0	ar. napad					
9. sept.	16. uri	800-0	20-0	ar. napad					

Domače vesti.

Ljubljana, 8. septembra.

*** Zadoščenje za vladnega tajnika dr. Viljema Pfeiferja.** Na podlagi ovadb nekega brezvestnega kolege in vsled spletk dr. Verstovška se je imelo uvesti proti dr. Pfeiferju disciplinarno postopanje. Takoj je bilo jasno, da so vsi očitki lažnivi in komisija pri deželni vladi je te dni prišla do soglasnega sklepa, da ni najmanjšega poudarila za uvedbo kake disciplinarne preiskave zoper doktorja Pfeiferja. Vsak, ki Pfeiferja pozna, je v naprej znal, da so samo politične klevete, ki se zbirajo od klerikalcev proti njemu. Čuditi pa se mora gotovo vsak, da brezčasni ova-duh še vedno sedi v svoji službi in da je za svoj zločin celo napredoval, medtem ko je bil sam v disciplinarni preiskavi. Uradniške organizacije niso v zaščito svojega člana ničesar ukrenile, javna vest pa velevala, da pošteti dobi zadoščenje, obrekovalci pa da izgine.

*** Iz vojnega ujetništva** se je vrnil po šestih letih mornariški kapetan Ivan Skušek, iz znane ljubljanske rodbine. Na početku vojne je bil ujet v Kiau-Cao in odpeljan na Japonsko. Sedaj se je vrnil preko Amerike domov. S seboj je pripeljal tudi soprogo, ki jo je poročil na Japonskem.

*** Kipar Ljude Dolinar** je, kakor se nam poroča, odpoval v Ameriko. Dolinar ima tam bogatega sorodnika in upa dobiti večja dela nego v domovini. Ako je vest resnična, mu želimo mnogo uspehov in na srečno svidenje. Da bi ne bilo za take mojstre kot je naš Dolinar, doma dovolj dela, se nam zdi čudno in bi bilo to žalostno za razmere v naši novi državi.

*** Telovadba Sokola Ljubljana I.** na Kozlerjevem vrtu se je vršila pri najlepšem vremenu in je sijajno uspela. Privabila je kljub drugim prireditvam toliko gledalcev, da so bili vsi prostori okoli telovadišča zasedeni. Bilo je nad 3000 ljudi. To je dokaz, kako naše občinstvo živi s Sokolom. Ob ¼9. je prikorakal Sokol na slavnostni prostor in vrste so takoj nastopile k skupni vaji. Bilo je veselj gledati mlade vrste, ki so napolnile vežbališče. Spored se je vršil vzorno redno. Obsegal je 10 točk, ki so pokazale, kako marljivo vrši Sokol I. svojo nalogo. Krasen je bil nastop Sokolice, ki so izvajale česke proste vaje 1920. zelo precizno. Sokolici so se sijajno odrezali z jugoslov. prostimi vajami. Istotako ženska deca. Vaje s cvetnimi loki (ženski naraščaj) so bile zelo nežne, vaje s palicami v trojicah (moški naraščaj) pa so pokazale mlade sile s krepkimi, strunnimi gibi. Nekaj posebnega so bile rajalne vaje, ki so žele mnogo priznanja. Na koncu je bila „Jugoslavija“ naravnost veličastna. Potem se je začela zabava.

*** Obrtniški semenj.** Naše domače občinstvo je danes popoldne napolnilo gorenje prostore Narodnega doma, ki so bili okusno pripravljene. Pokazalo se je, da ima Ljubljana še mnogo domačega obrtništva, ki je ohranilo med seboj mnogo starih tradicij, pa tudi staro ljubljansko hudo-mušnost in šaljivost. Videli smo marsikaj originalnega in našega domačega. Srečolov je bil sestavljen po večini iz domačih izdelkov. Sotori in paviljoni so bili z vsem preskrbljeni. Razvila se je vesela domača zabava ob godbi in plesu. „Ljubljanski Zvon“ je nastopil s svojim zborom in zapel nekaj lepih pesmi. Prireditelj je bila v vsakem oziru posrečena in je bila namenjena ožji organizaciji našega obrtništva. Morebiti bo prih. leto „Obrtni semenj“ res semenj, t. j. nekaka razstava, ki bi pokazala izdelke našega obrtništva.

Tako bi tudi v Ljubljani prišli do „semenjev“, kakor jih imajo druga mesta. Letošnji semenj je bil v glavnem namenjen zabavi in je v tem izpolnil svojo dolžnost. Ljubljanski obrtniki so bili od nekdanj na dobrem glasu in jim želimo v organizaciji mnogo uspehov.

*** Anglija in naše dijaštvo.** Londonska „Morningpost“ javlja, da se je pričela v Angliji velika zbirka za fond, ki naj bi omogočil srbskim dijakom studij na univerzi v Oxfordu. Na apel so se odzvali najplavnejši angleški krogi v velikem številu. Vladika Nikolaj Velimirovič pa hoče vzeti v svoje roke organizacijo odhoda srbskega dijaštva iz Francije v Anglijo. List ne pove, ali mislijo Angleži samo na srbsko ali na vse jugoslovansko dijaštvo. V beograjskih krogih se smatra ta akcija za poizkus izpodrinuti francoske simpatije pri Srbih s simpatijami za Angleže.

*** Celovski uradniki za Jugoslavijo.** Mariborskemu „Taboru“ se s Koroskega poroča, da je nemško uradništvo v Celovcu prišlo do prepričanja, da bi bilo zanje boljše, ako glasujejo za Jugoslavijo. Zahtevajo pa poleg prevzetja v našo državno zvezo, da za prvi čas ostane še nemško uradovanje.

*** „Plebiscit u koruški Sloveniji“.** Društvo „Gospodstviški Zvon“ je izdalo knjižico „Plebiscit u koruški Sloveniji“, katero je spisal društveni tajnik dr. Val. Rožič. Knjižica je pisana v srbohrvaščini in je namenjena v prvi vrsti hrvatski in srbski javnosti. Knjižica ima dve geografski skici in lep zemljevid, ki nam jasno predočuje cono I. in II. (A in B). Knjižica z zemljevidom velja 8 K za zasebnike, 10 K za knjigotržce in se dobi pri g. dr. Jan. Arnejcu, Ljubljana, muzej. Knjižico vsem zavednim rodoljubom toplo priporočamo.

*** Pomanjkanje kruha v Beogradu.** V Beogradu je nastalo veliko pomanjkanje kruha in moke ter so mnogi peki morali zapreti svoje delavnice. Vzrok je iskati v okolnosti, ker so pri volitvah v beograjski občinski zastop komunisti dobili večino in so vsled tega trgovci v bojazni, da bodo komunisti dobili v roke občinsko upravo in izvršili rekvizicijo žita in moke, ustavili ves dovoz hrane v Beograd.

*** Mesfna trgovska šola v Celju.** Vpisovanje v dveletno trgovsko šolo in pripravljalni razred se vrši dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure. K vpisu je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša 10 K in prispevek za učila 20 K. Sprejemni in ponavljalni izpiti bodo dne 17. septembra od 15. do 18. ure pisarni in dne 18. septembra od 8. do 12. ure ustni. Dne 20. septembra se udeležijo vsi gojenci in gojenke otvoritvene sv. maše in se zberejo na to v svojih razredih.

*** Meščanska šola v Trzinu.** Na deški in dekliški meščanski šoli v Trzinu se vrši jesensko vpisovanje v prvi in drugi razred v četrtek dne 16. septembra od 8. do 12. ure. Redni pouk se prične v petek dne 17. septembra ob devetih s službo božjo. Ravnateljstvo razpolaga še s par stanovani za deklice kakor tudi za dečke.

*** Ljudsko učilišče v Karlovcu.** Kakor poroča karlovački „Narodni glas“, se odprlo prihodnji mesec v Karlovcu ljudsko učilišče pod imenom Srednješolska elstenzija. Dnevno se bo predavalo po dve uri, in sicer o slovanski in zlasti jugoslovanski ter o svetovni literaturi, o kulturni zgodovini, o higijeni, filozofiji, geografiji, fiziki, kemiji, astro-

Sport in turistika.

st Jugoslovenci v Anversu. Poročevalec „Nar. Listov“ piše o naših fobalistih: Nogomet budi največje zanimanje občinstva najširših vrst (druge vrste športa so imele razmeroma malo gledalcev). Naši „hoši“ (t. j. češki) niso imeli igrati prvi dan, šele v nedeljo so imeli igrati z angleškimi ali norveškimi moštvom, katero bi zmagalo v soboto. Ravno tako je bilo izžrebano za Belgijce. Naenkrat pa je zadnje dni došla vest, da pridejo tudi Jugoslovenci s svojim moštvom. In tu se je dogodila nepravilnost, ki je nas bolela. Prvotno so se ponujali Belgijci za prvo tekmo. Ni bilo nam prijetno, da bi imeli prvo tekmo Slovani med seboj. Pokazalo se je, da naše stališče ni bilo brez razlogov. Jugoslovansko moštvo ima krepke moze, lepih, močnih postav. Večina (10) jih je iz Zagreba, 1 iz Ljubljane, 1 iz Belgrada (2 sta igrala v dunajskih klubih). Vodi jih dr. Bučar, predsednik jugoslov. olimp. odbora. Tekma se je vršila v soboto dopoldne ob dežju na antverškem igrišču. Trava je bila mokra, pri teku in napadu so igralci padali. Jugoslovanci so igrali dobro, toda proti našemu moštvo so bili zelo slabi, tako da se je igra končala s 7:0. Udeležba je bila velika. Prisotni so bili tudi člani češkega, jugoslov. in poljskega poslaništva. Prva naša (t. j. češka) zmagala v Anversu je bila zagrenjena s tem, da so bili to Jugoslovanci, ki so bili ali slučajno ali nalašč postavljeni proti našemu moštvo. In povem po pravici, da me je bolj kakor zmagala, veselilo to, da so bili naši športniki, ki so tako mislili. Jugoslovenci, dobro moštvo, so težko občutili poraz, toda uspeh so naši dosegli brez posebnega prizadevanja. Igrali so ležerno, da bi težko situacijo po možnosti omilili. Napeto smo čakali popoldanske tekme med Angleži in Norvežani. Norvegi so igrali trdo, mnogo angleških igralcev je bilo ranjenih. Tekma se je končala s 3:1 za Norvežane. V nedeljo so torej igrali Čehi z Norvežani v Bruselu. Naval je bil velikanski. Igra prekrasna. Čehi so igrali prvovrstno in jim je publika navdušeno ploskala. Zmagali so 4:0 (2:0). Morebiti bo ta zmagala nad Norvežani, zmagovalci Angležev, pomirila tudi Jugoslovane, kajti s tem postajajo Čehi tekmeči za prvo nagrado olimpijskih iger. Ako se ta naša želja uresniči, bodo tekmovali Jugoslovenci za drugo nagrado s temi, ki so bili od nas poraženi. Zelim to njim in sebi.

st Ilirija — Iansbrucker S. V. 5:1 (3:0). Tekma je bila še mnogo življša in zanimivejša kakor prvi dan. Tirolci so si nekoliko odpodčili in se parkrat dobro razigrali. Spočetka se je sicer videlo, da ne mislijo doseči posebnih uspehov. Zato je Ilirija takoj krepko začela napadati in je že v 3 minutah dosegla prvi gol (Oman) in v 9 minutah drugi gol (Bregar). Na to so se vrstili napadi stalno na strani gostov, ki so se omejevali samo na obrambo. Ilirija je dosegla po opetovanih napadih še tretji gol. Igrala je z dvema igralcema iz rezerve (Bertram, Zupančič), ki sta se oba izkazala. Napadalna vrsta je bila nekaj časa nezadržljiva in so se gostje le po sreči ubranili hujšega poraza. Po premoru je dala Ilirija še dva gola, potem pa je popustila. Vsled lastne nerodnosti se je posrečilo gostom doseči časten gol. Profli koncu so ostali novi napadi gostov brez uspeha. Občinstva 2000. Sodnik Černivec. Začetek jesenske sezone obeta še mnogo lepih uspehov.

Koroško narečje, narodni značaj in poezija.

Slovenci imamo mnogo dialektov, pri katerih se kaže vpliv tujerodnega sosedu, s katerim je moral dotični del naroda deloma vsled gospodarskih zvez, deloma vsled skupnih uradov in mešanih krajev več ali manj občevati. Tako je sprejel tržiški in goriški Slovenec tujke iz italijanske, drugi Slovenci germanizme. Pa tudi na naglas in narečje dotičnega jezika je imel tuji jezik vpliv.

Naši bivši gospodarji so to izkoristili in to razliko poostrihli ponekod tako daleč, da so ustvarili umetno animoznost in separatizem med posameznimi plemeni. Hoteli so različnost slovenskih narečij izkoristiti, ter zasejali med Slovence seme ljulike separatizma in medsebojne mržnje s tem, da so ščurvali Kranjca proti Korošču, tega proti Štajercu, Primorca proti Kranjcu itd. ter podpirali vse tiste elemente, ki so bili za tak separatizem dostopni. Slovenski narod s svojim zdravim instinktom se po ogromni večini ni dal izrabiti ter ostal, odkar se zaveda, od vse-slovenske in potem od jugoslovanske ideje tako prožet, da je bila hudobna nakana prav do rešilne svetovne vojne preprečena. Ta nakana pa je našla na onem, od ostale Slovenije po mogočnem gorskem zidu Karavank odrezanem najlepšem delu slovenskih dežela kolikor toliko rodovitna tla. Hujskanje koroških Nemčurjev je najkласičnejša priča za to, kako so hoteli Nemci iz koroškega narečja kovati politični kapital. Najprvo so proglasili koroški slovenski dialekt za posebno, od slovenščine popolnoma različno „špraho“, potem pa so v svojih političnih časopisih, v državnem zboru in v svojih psevdopoznavstvenih knjigah označili ta „koroško-slovenski“, ali kakor so ga imenovali „windischarski idiom“ kot enega „najgrših jezikov“. Uspeh ni bil tak, kakor so ga pričakovali, toda delu slovenskih Korošcev so vcepili s tem blatenjem njihovega dialekta („windisch ist schiach“) nek nenaraven sram in mržnjo do jezika ali

* To delo vršijo zdaj neki jekizoslovni pseudoznanstveniki v okviru antantne komisije!

narečja, ki ji ga je mati učila.

Ker se koroško narečje vendar le precej razlikuje od kranjskega in še posebej od slovenskega književnega jezika, katerega so jim slikali kot poseben jezik, obenem pa niso dajali koroškim Slovincem prilike v šolah se seznaniti z lepo in čisto slovenščino, je bilo to izigravanje „koroškega idioma“ eno poglavitnih sredstev za germanizacijo. Le-ta pa vendarle ni mogla pri vseh nasilstvih vsled prirojene konservativnosti slovenskega življa doseči vsaj do leta 1914, ko je izbruhnila za nas rešilna svetovna vojska, svoje zmage.

Vsled zasluge nemške politike je koroško slovensko narečje postalo naravnost slovito. Ali vprašati moramo, ali je res med koroškim narečjem in pisanim slovenskim jezikom ter drugimi narečji taka razlika, da je o isti vredno govoriti? Da in ne! In tu igra zopet ulogo geografska delitev Koroške v spodnjo in zgornjo Koroško, samo da je treba velik del Gorenjega Roža pritegniti k Spodnjemu.

V Ziljski dolini in beljaški okolici se narečje precej razlikuje od onega v Rožu in celovski okolici in le-ta zopet od podjunskega na skrajnem vzhodu na meji Štajerske. Čudovito je dejstvo, da govorijo Ziljani, to je na skrajnem severu bivajoči Slovenci, ki so nemškim vplivom najbolj eksponirani, izredno lepo narečje, ako postavimo za merilo lepote narečja podobnost istega pisani slovenščini. Z narečjem Ziljanov in tudi z narečjem, ki ga govorijo Slovenci v Kanalski dolini, se nam ne bo torej dale počati, pač pa z narečjem v celovski okolici in v Rožu.

Najznačilnejše za to narečje je pač, da Korošci v tem delu izgovarjajo črko „k“ bolj ali manj nerazločno. Ako pa se poglobiš v to koroško govorico in se ji privadiš, kmalu zapaziš, da imajo ti Korošci tako značilne in lepe slovenske izraze, ponekod naravnost originalne primere in lepe načine izražanja, da se moraš čuditi, kako so mogli ti Korošci, kojih materni jezik se je toli zatiral in katerim se je hotela nemščina na naravnost brutalen način vtepti v glavo, ohraniti toliko samosvojega jezika. Koroško narečje je in bo ostalo prevažen vir za jezikoslovce in tiste, ki so poklicani nam iskati

izrazov, ki jihi celo na Kranjskem pogrešamo. Res je, da ima morda Korošec v svojem dialektu veliko germanizmov, da celo slovenskemu jeziku prilagodene nemške besede, toda temu nasproti moram poudarjati, da je to le razvada. Smelo trdim, da vsak Korošec ve in zna poleg nemškega izraza, ki mu je prišel v razvado, tudi svojo „slovenjo“ besedo. Posebno nam dirne uho, da Korošec rabi za predlog „pre“ nemški predlog „c“ (zu), da reče mesto „pre-malo“ — „cnav“! To je pa tudi edina napaka, ki se mi je res videla v početku odurna, da celo smešna, a zaradi te malenkosti delati križ čez vse koroško narečje in je smešiti, je naravnost neodpustno. Da izgovarjajo Korošci „l“ kot „v“ in „k“ pred i, j in e kot „č“, pa daje njihovu narečju, kakor tudi gorenjskemu, prijetno mehko, ki prihaja posebno v narodnih pesmih do popolne veljave! Nič manj simpatična posebnost je, da Rožani mesto bolj ali manj trdega „g“ izgovarjajo mehkejši „h“.

Manj simpatično je, da ponekod, kakor sem že omenil, ne izgovarjajo črke „k“, nasprotno pa pred nikalnici ne: „nak, naka“, kakor: „kni, kne, kna“ — „ni, ne“ ter da izgovarjajo pred i in za „v“ — „b“: visok = bisok; krčijo pa ponekod posamezne zloge zlasti pri nikalnicah, kakor „nča“ = „nič ne“, „nč“ = „nič ni“; „e“ izgovarjajo v gotovih slučajih za „ije“ (lijep = lep), prilično kakor hrvatski ijevci; tudi nenaglašeni „e“ za „a“ (latim = letim), braz = brez, išcam = iščem, izaro = jezero). Tudi „o“ se različno izgovarja pod dolgim potisnjem naglasom kot „ue“ (nuč = noč, muest = most), dočim se v Zgornjem Rožu izgovarja kot čisti „u“, kakor po mnogih delih Slovenije (must = most).

Značilna je prepozicija „dro“ in „dra“ (nastala iz dobro), ki služi kot adverb za nemški „wohl“ (dro vesies = wohl froh); „horta“ in „dovta“ pomeni tja gor (gor tja) in tja dol (dol tja). Omenim naj še posebnost, da štejejo Korošci mesto „desetic“ od štirideset naprej „redove“: dvared, tridejst, štirradi, petred, šestred itd. (če je kdo stopil v štirideseto leto, pravijo, da je začel „redi mešati“).

Torej same malenkostne razlike, katere mi je omeniti, — ne toliko zaradi boljšega razumevanja koroškega dialekta, kakor zaradi popolnosti razprave in — zanimivosti.

Podjunsko narečje se precej razlikuje od rožanskega; ohranilo je med drugim tudi še prvotne slov. nosne samoglasnike. V besednem oziru pa je poleg dolejščine in notranjščine morda najčistejše in najbogatejše slovensko narečje. Izvirnih starejših slovenskih izrazov ima Korošec brezprimerno več, kakor katerokoli drugo slovensko narečje.

Z ničmer ne moreš bolj zadeti koroškega Slovence in še posebej Rožana, kakor s tem, da mu oponašaš njegovo narečje ali je celo smešiš. Vzrok temu je veliko manj posledica nemške politične hujskarije in od nemčurjev sugerirani gnev do rodne narečja, kakor mehka narav in rahločutnost koroških Slovencev, ki so po svojem bistvu dobri, a vendar osebno samozavestni ljudje. Da povprečni koroški Slovenec ni bil politično tako samozavesten, je pač vzrok znanih neznosnih razmer preteklega časa. Sicer pa je koroški Slovenec po svojem značaju jako priklapljen, uslužen proti tujcu, nenasilen in darovit, v primeri s koroškim Nemcem naravnost premeten in visoko inteligenten človek. Njegovo konservativnost sem v člankih že večkrat poudaril in isti se imamo zahvaliti vsi Jugoslovani, da je Koroška še naša.

Neki nemški pisatelj karakterizira Korošca kot človeka izrazito razvite spolnosti (Sinnlichkeit), v kar mu služi dokaz velik odstotek nezakon-skih otrok. To velja morda za koroške Nemce, pri katerih igra veliko vlogo tudi nenavadno veliko število — kretenov (deloma posledica incesta, t. j. porok med bližnjimi sorodniki). Med koroškimi Slovenci je tudi res precej nezakon-skih otrok, toda dejstvo je, da večina teh postane legitimirana po naknadni ženitvi. Koroški Slovenec je napram ženski nežen, nikdar sirov, dejanske žalitve ženske smatra za nedopustno, sramotno početje. Njemu je žena enakovredna družica, v pravem pomenu — gospodinja in ne dekla, kakor mnogokje drugod. Ako je resnica, da je kulturo naroda meriti po vedenju in nastopu moških napram ženskam, potem stoji koroški Slove-

nec na nenavadno visoki stopnji med Jugoslovani.

Tudi njemu je udahnjena tista mehka slovanska duša, sprejemljiva za poezijo in polna iskrenega čustvo-vanja. O tem pričajo vse te neštete njegove ljubavne pesmi o zelenem rožmarinu, mrzli slanci, belih cestah in ravnih stezah... Kar je nam naša pesniška reka Sava, zlasti v umetni poeziji, to je Korošču ta „ljuba Dra-va“, — njegova frava“, ki igra v narodni poeziji še vse večjo vlogo nego na Kranjskem Sava. Brez „pravice“ si skoro misliti ne moreš koroške slovenske pesmi. Skupna pa je ljubezen Slovencev do teh milih planin in pri-rode sploh.

Da, tudi napev koroške pesmi pri-ča o globoki liriki v narodu, — ona je del njegovega bitja. Koroške slovenske narodne pesmi, s katerimi se je proslavil pred svetom pod nemško firmo koroški pevec slovenskega po-kolenja, Tomaž Košat, so izmed najlepših slovenskih pesmi, pravi biseri jugoslovanske narodne poezije in kompozicije. (Konec prib.)

Sokolski vestnik.

sv Sokol v Šoštanju je dne 5. t. m. novič nastopil z javno telovadbo Sokolov in Sokolice ter moškega in ženskega naraščaja šoštanskega društva kakor tudi velenjskega odseka ter z vzornimi vrstami na orodju. Pri vseh nastopih, ki so se vršili na Glavnem trgu v Šoštanju, so nas bistveno podpirali bratski Sokoli iz Celja, Zaleca, Braslovc, Polzele, Slovenjgrada in Guštajna. Vaje so kazale nvaževanja vredno izpolnitve telovadcev. Skoraj pri vseh se opažajo vzgojni učinkaravkar minulega veličastnega mariborskega zleta, ki nas je bil združil in dvignil. Slavnostni govornik je utemeljeno izjavil, da o misli in po-menu Sokolstva hvala Bogu že ni več treba mnogo besed, ker nas je dose-danje vestno Sokolsko delo že tako osvojilo in osokolilo, da že samo za-dostuje isker Sokolski pogled ali stisk roke, da se spoznamo kot bratje So-koli. — Tako naprej in gorje našim sovrugom Lahom in njihovim pod-repnikom: Kralj Matjaževa vojska je na pohodu. J. S...

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Mali oglasi.

Zaboje in kante od ameriškega petroleja in kupi Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica. 96 10-2

Večja množina časopisnega pa-pirja se proda po ugodni ceni. Naslov se izve v upravi „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Ure, žepne, popravlja nasproti glavne pošte P. Čuden Sin, urar v Ljubljani. 91 10-4

Dvokolesa, nova, z dobro pnevmatiko, od K 2200—; šivalni stroji in pnevmatika ter vsakovrstni deli dvokoles po znižani ceni pri Batjelu, Ljubljana, Stari trg št. 28. 26 10-7

Urna in zanesljiva ženska, ki se v Ljubljani dobro spozna, dobi lep postranski za-služek. Zglašaj naj se v upravnistvu „Jutra“.

Kontorist, Slovenec, korespondent, ki zna perfektno tudi srbohrvat-ski, se sprejme. Tisti, ki znajo še češki in nemški, imajo prednost. Pismene ponudbe na „Kotlinsko tovarno kavnih pri-mesi v Ljubljani“ z navedbo doseda-njega službovanja in zahtevkov do 15. sep-tembra. 99

200.000 zabojev iznutra mjereno 21×23×49 cm deb-ljina lesa od 12 mm gore samo rezane in poverane, uz točne ponude kupuje D. Rebté, Brod na Savi. 98 3-3

Urne in zanesljive raznašalke sprejme uprava dnevnika „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Orodje

priporoča 85 14-2

Odon Koutny

Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Inserati „Jutra“

imajo velik uspeh!

Dobrega in zanesljivega akviziterja

ki je že vpeljan pri tvrdkah, sprejme takoj uprava „Jutra“.

Naročajte in čitajte

Zbirko političnih, gospodarskih in socijalnih spisov,

ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica št. 6:

- I. zvezek: Dr. A. Zalar, Ljudsko zdravje, cena 5 K.
- II. zvezek: Dr. B. Derž, Dojenje, njega negovanje in prehrana, cena 5 K.
- III. zvezek: Dr. J. Demšar, Spolno bolezni, cena 8 K.
- IV. zvezek: Dr. St. Šegačič, Naš sadašnji ustavni položaj, cena 16 K.
- V. zvezek: Dr. L. Pitamlo, Pravo in revolucija, cena 7 K 50 v.
- VI. zvezek: Dokumenti o jadranskem vprašanju, cena 18 K.

Po pošti priporočeno velja vsaka knjiga 1 K 60 v več.

Kolporterja za Moste in Vič

sprejme uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Razpis.

Pri mestni elektrarni in vodovodu v Postojni se razpisuje mesto

= obratovodje. =

Prosilci za to mesto morajo dokazati: 1.) da so popolnoma praktično izveščani pri Dieselmotorjih in elektrarnskih napravah; 2.) da so popolnoma sposobni voditi samostojno vse elektrarniški in vodovodni obrat; 3.) da so z dobrim uspehom že opravljali enako mesto.

Prosilci naj poleg tega navedejo tudi starost in sedanje službovanje. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. Oženjeni s nekoliko teoretično naobrazbo imajo prednost.

Prošnjo je vlagati pod „Obratovodja“ do 10. septembra 1920 na upravo Slovenskega Naroda.

Mestno oskrbnistvo v Postojni.

DELNIŠKA TISKARNA

D. D.

(prej Tiskarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg)

v Ljubljani,

Miklošičeva
cesta št. 16

se priporoča

za izdelovanje vseh tiskovin od posetnic do najumetnejšega barvnega tiska, kakor tudi za natiskovanje listov, časopisov, trgovinskih in uradnih tiskovin. Vsa ta dela izvršuje kar najhitreje in po strogo strokovnih pravilih.

Obenem priporoča svojo najbolje urejeno **knjigoveznicu**, ki izvršuje knjigoveška dela od najpreprosteje do najfineje vrste.